

мелодійності української мови, а тим більше українських пісень. Це стосується не тільки їх чисельності, специфічності колориту та регіональної відмінності, скільки того масиву, який вони собою являють. Ця відмінність спонукає відчувати єдність України від Закарпаття до Причорномор'я і Приазов'я від Полісся до Дунаю. Мабуть саме у цьому мала би простежуватися перспектива того, що українська культура є і буде.

Інформативне суспільство тим і цікаве, що у ньому все ж таки можна відшукати те, що найбільше подобається. Головне не втопитися в океані інформації, не пропасти у віртуальному світі, а зберегти для себе і нащадків світ безпосередньої комунікації, запахів, голосів, рукостискань, доброзичливих слів та й врешті-решт всього того, що ще залишає нас бути людьми. Ми будемо варті бути самими собою допоки не віддамо власні почуття на поталу чомусь настільки штучному, що може знищити сам сенс людського життя.

Висновок. Цінність будь-чого, що стосується людини, не має перевершувати її сутність. Будь-яка частка людського піднесена на противагу людині як цілісності, може знищити ціле, тобто саму людину. Разом із тим, сама людина винна у своїх технологічних досягненнях. Людські мрії не мають породжувати чудовиськ. Людські мрії мають спонукати людину бути самою собою, жити в культурі і творити культуру. І навіть Апокаліпсис не повинен нас позбавляти права залишатися людьми.

Література:

1. Алексієвець М. М., Цвіркун В. М. Типологія української національної культури: киево-руський (середньовічний) і ренесансно-бароковий (козацький) типи. // Культурне відродження в Україні. Львів: Астериск, 1994. 224 с.

Богдан БАРАН

асистент,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ГКЦ ЯК УЧАСНИКА ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ В 1923 – 1939 рр.

Дбаючи про соціально-економічний розвиток краю, священнослужителі ГКЦ підтримували зв'язки з політичними, громадськими, культурно-освітніми та економічними осередками

українського національного життя в Галичині. Розуміючи, що для піднесення економіки Галичини потрібні економічні знання і навички, духовенство піклувалося про вишкіл молодих фахівців: ремісників, майбутніх економістів, підприємців та кооператорів. Андрей Шептицький усіляко підтримував діяльність українських приватних фахових (промислових, ремісничих, сільськогосподарських) шкіл та курсів [7, арк. 13]. Митрополит писав: «Одною з головних основ майбутности українського міста та місточка – то справа освідомлення та збагачення міщанського стану. Митрополичий Ординаріят поручає всім священикам звертати увагу нашої сільської молоді на те, що під сучасну пору може вона добути фахову освіту в ріжних ділянках ремесла та промислу. Йдучи саме назустріч потребам нашої ремісничої молоді, зобов'язується Українське ремісничо-промислове товариство «Зоря» у Львові (вул. Вірменська, ч. 25) подавати усно, як і письменно, всякі інформації в справі спрямування молоді до відповідних шкіл і варстатів» [12, с. 117].

А. Шептицький підтримував молодь, яка здобувала фахову освіту та практику у ремісничо-промислових бурсах. Наприклад, Руська бурса реміснича і промислова (1898 р.) ставила за мету опікуватися українською молоддю та навчати її, виховувати фахових ремісників та промисловців, допомагати талановитим учням і помічникам у навчанні та стажуванні за кордоном, а також впливати на розвиток господарства Галичини [10, арк. 3 – 4]. У 1929 р. А. Шептицький купив та передав для бурси одноповерховий будинок із земельною ділянкою на вул. Пасічній, 2, який перебував у власності церкви в. Юра. Ця будівля призначалася для греко-католицької молоді (сиріт), які навчалися ремеслу, християнським і національним цінностям. З інтерв'ю І. Крип'якевича з настоятелем бурси Й. Годуньком дізнаємося, що навколо будинку був гарний сад та город, і це все обгороджено парканом [3, с. 4]. Згодом бурса отримала назву «Русько-реміснича промислова бурса ім. А. Шептицького». З 1938 р. бурсою опікувався як керівник о. Всеволод Дурбак. Завдяки митрополиту з 1909 р. Ремісничо-промислова бурса функціонувала також у Станиславові з метою «дати приют молодцям, що формуються на області торгівлі й промислу» [9, арк. 45], а також бурса для дівчат в Коломиї, яку організував Руський жіночий кружок. Своїм коштом митрополит також утримував у Стрию рільничу школу [5, с. 75]. У 1938 р. Греко-католицька церква набула нерухомість на вул. Снопківській, яку подарувала РСУК з метою організації Приватного коєдукаційного кооперативного ліцею чи іншого навчального закладу кооперативного спрямування. Вартість нерухомості становила 25 тис. зл. [11, рк. 38]. У договорі дарування від

10 березня 1939 р. було зазначено: «Даруюча сторона, доцінюючи вагу і ролі кооперації в українському господарському житті та розуміючи конечність підготовки кооперативних працівників в інтересі кооперації і молоді, котрій кооперація дає можливість праці й прожитку, відступає обдарованому означену реальність на цілі культурно-освітні для шкільної молоді, а зокрема в тій цілі, щоби обдарований на цій реальності примістив Його кооперативну школу, а іменно Приватний Кооперативний ліцей, існуючий на підставі затвердженого кураторією Львівської округи з 14. 09. 1938 р., чи інше заведення кооперативного навчання» [11, арк. 138].

Важливим завданням інтелігенції та духовенства, на думку митрополита, було формування економічної свідомості та економічної культури населення. Представники духовенства були членами товариства «Просвіта», яке займалося не лише культурно-освітньою, а й господарською діяльністю. Священики були організаторами, референтами, учасниками економічних заходів «Просвіти», ініціювали створення економічних осередків, які діяли під егідою «Просвіти», часто формулювали пропозиції щодо покращення економічного становища в регіоні, пропагували ідею розвитку української національної економіки, зокрема у різних друкованих виданнях [2, с. 25].

Греко-католицьке духовенство було задіяне у різних галузях сільського господарства, зокрема у розвитку бджільництва. На думку о. Ісидора Сохоцького, творцем новітнього пасічництва в Галичині був о. Микола Михалевич (1843–1922) – автор підручника з пасічництва «Пасіка», який видала «Просвіта». Крім нього, визначним теоретиком і практиком пасічництва був о. Василь Пилипчук, який теж написав низку підручників. Вони ж опублікували чимало фахових статей в економічних часописах.

Крім цього, священнослужителі брали участь у створенні та діяльності товариства «Сільський господар». Митрополит і священники популяризували та підтримували діяльність товариства «Сільський господар» [9, арк. 10].

Духовенство добре розуміло, що важливим завданням тогочасної української економіки була націоналізація капіталу, заснування і розвиток українських фінансово-кредитних установ. Священнослужителі цікавилися діяльністю банківської сфери та намагалися залучати галицькі банківські установи у фінансових проектах. Значна частина так званого парафіяльного кліру підтримувала найстарішу українську фінансову установу – українське страхове товариство «Дністер». Членами-засновниками товариства було понад 130 священників, а митрополит

А. Шептицький був почесним президентом товариства та одним з найбільших акціонерів. Митрополичий ординаріат зобов'язував парохів страхувати споруди винятково в «Дністрі» [8, арк. 11, 16; 4, с. 3; 1, с. 1]. Щороку «Дністер» дбав про своїх клієнтів, а особливо за часів митрополита А. Шептицького, який зберігав особисті вклади в товаристві, заохотив до цього духовенство і посприяв налагодженню співпраці із зарубіжними фінансовими установами.

Під гаслом «свій до свого по своє» у Галичині з кінця ХІХ ст. організовували регіональні виставки, на яких рекламували та продавали найкращі та найдешевші товари; демонстрували стан розвитку та найновіші досягнення у промисловості, торгівлі, сільському господарстві. Зазвичай такі виставки влаштовували підприємства та кооперативи. Наприклад, у травні 1933 р. «Центросоюз» проводив виставку українського промислу, на яку запросили А. Шептицького [6, арк. 45], оскільки він позитивно ставився до організації промислових та сільськогосподарських виставок, а в окремих навіть брав участь. А. Шептицький неодноразово звертався із закликом: «Любіть всі своє, свого тримайтеся і про своє дбайте».

Література:

1. Львовській митрополичій ординаріат на услугах українських дѣльцовъ // Галичанинъ. 1912. 19 декабря (1 січня 1913). С. 1.
2. Колб Н. Греко-католицьке парафіяльне духовенство Східної Галичини початку ХХ ст. / Наталя Колб // Український Мойсей: до 150-ліття від дня народження митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького : статті та матеріали. Львів, 2015. С. 16-32.
3. Крип'якевич І. З життя ремісничої молоді. Реміснича бурса у Львові, вул. Пасічна / Іван Крип'якевич // Рідна школа. 1936. 15 травня.
4. Перед зборами «Дністра» // Руслан. 1899. 29 цвітня (11 мая). С. 3.
5. Сохоцький І., о. Що дали греко-католицька Церква і духовенство українському народові / о. Ісидор Сохоцький. Філадельфія : Америка, 1951. 105 с.
6. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі ЦДІАУЛ). Ф. 358. (Шептицький Андрей (Роман-Марія-Александр, 1865–1944), граф, митрополит Галицький греко-католицької Церкви, архієпископ Львівський, єпископ Кам'янець-Подільський, культурний і церковний діяч, меценат, дійсний член НТШ. 1866-1944 рр.) Оп. 1. Спр. 112. Арк. 102.
7. ЦДІАУЛ. Ф. 358. Оп. 1. Спр. 125. Арк. 50.
8. ЦДІАУЛ. Ф. 358. Оп. 2. Спр. 42. Арк. 41.
9. ЦДІАУЛ. Ф. 358. Оп. 2. Спр. 46. Арк. 89.
10. ЦДІАУЛ. Ф. 408. (Греко-католицький митрополичий ординаріат, м. Львів. 1531-1945 рр.) Оп. 1. Спр. 308. Арк. 43.
11. ЦДІАУЛ. Ф. 409. (Центральна адміністрація столових маєтків греко-католицької митрополії, м. Львів. 1627 – 1944 рр.) Оп. 1. Спр. 565. Арк. 157.
12. Шептицький А. Письма-послання (1939 – 1944 рр.) / Андрей Шептицький. Львів : [б. в.], 1991. 454 с.